

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy 308

Hely

Idő "182"

Személy

Helyszám

Szerző: *Tábori Kornél*
Cím: *Hogyan élt a régi Pest?*Forrás: *Pesti Hírlap**Bp.*

(Hely)

1929. V. 19.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hogyan élt a régi Pest?

— Titkos rendőri kémjelentésekből. —

Irta: Tábori Kornél.

Olvassátok, óh botor, boldog mai magyarok, hogy milyen szörnyű volt a drágaság kerek száz esztendeje. Ezuttal csupa olyan bizalmi jelentést plántállok át a német eredetiből, amely *Pest*ről került a bécsi udvarba.

Minden magyar baj oka-foka policáj-szempontból nézetett. A pesti kém jelentését a rendőrminiszternek küldte, aki tömörítve, de gyakran szószerint a kamarilla, vagy egyenest a császár elé terjesztette. Sokszor a legapróbbnak látszó körülmény is tüzetesen érdekelte az államkonferenciát, amely többnyire hasonló sötét forrásokból táplálkozott, amikor a nép „gyanus érzelmét” ki akarta ösmerni.

A magyarság életének történeti adatai, társadalmi és gazdasági életének másutt föl nem jegyzett dokumentumai is sorakoznak a konfidensek fölterjesztéseiben.

Az egyik csak hivatalos helyiségekben gyűjtötte anyagát, a másik folyton a nép közt fülelt s épp úgy ott ténfergett a hal-piacon, mint a *Hetz* cirkuszi sokadalmában. Némelyik csak egyszerű, naiv megnyilatkozásokkal szolgál, de ez biztosabb jele gyakran az igazi közvéleménynek, mint a *Judex Curiae*, vagy a budai kancellária legfinomabb kuriális stíliú aktája.

Pénzhiány — száz éve.

Nagy csomóban fekszik előttem egy *népkém* valamennyi Meldungja. Már az első pénzhiányról beszél. Szószerint így kezdődik:

„*Lesther No. 4. den 7. Jänner 823. Der Geldmangel allhier macht grosse Betrübnisse unter die Menschen. Es wird von allen Seiten sehr gemurrt.*”

Szóval muriztak, zugolódtak a pestiek, mert a pénzhiány nagy gondot okozott nekik. Továbbat így regél a kém:

— Ha nem jön hamarosan változás, azaz segítség, akkor *rendkívüli szenzáció* támadhat.

Bevádolja Magyarországot, hogy itt olyan moz-

galom készülhet, amelyet egy-kettőre nem tudnak elnyomni.

— Mert a szidalom, — folytatja, — ugy a legfelsőbb személy, mint a mostani kormány ellenében is nőttön-nő. Szidják a besettenkedett zsidófajtát is.

Végül egy kis jóslat:

— Mindenki csodálkozni fog, ha a vármegyék a kontribúció behajtását konvencióss forintban akarják. Szép kis esetek lesznek, — fejezi be gunyosan, — es werden manche Köpfe zusamm' carambolieren.

Drágaság két vásáron.

Március 20-án megírja a konfidens, hogyan folyt le a „Josephy Markt”. A vásári árak:

Nemesített gyapju mázsája	60—65 frt.
Szegedi téli gyapju mázsája	70—75 ”
Sárga viasz mázsája	230—240 ”
Méz, fehér, bánáti	43—45 ”
Debrői leveles dohány mázsája	25—30 ”
Szegedi dohány mázsája	18—25 ”
Debreceni régi dohány mázsája	19—20 ”
Marhazsir mázsája	70—80 ”
Disznózsir mázsája	32—36 ”
Zsir hájjal mázsája	32—34 ”
Marhabőr, min. szerint, 1 pár	28—36 ”
Borjubőr 1 pár	3 ”
Lóbőr 1 pár	6—7 ”
Repeolaj mázsája	33—35 ”
Kender, bácskai, mázsája	16—18 ”
Szóda mázsája	26—27 ”
Gubacs, régi, 1 köböl 3/4, akóval	14—15 ”
Szilvórium egy akó	14—22 ”
Szilvórium, duplán égetett	20—25 ”
Törkölypálinka egy akó	15—16 ”

Vörösbor, régi budai, egy akó	10—18 frt.
Fehérbor, utolsó term., egy akó	12—17 ”
Asztali borok (évjárat szer.) 1 akó	6—17 ”

A jelentés elmondja, hogy a posztófélét többnyire Törökországba vitték, míg a gyapjut és a bort nagyobbára Morvába. Végül megjegyzi:

— Amióta Pest áll, még sose loptak annyit, mint ezen a vásáron. A tolvajokkal csinján bálnak, a bűntetések „csekélyek és nevetségesek”.

A kenyér ára április 2-ikán ez volt:

Fehér kenyér 1 font ára 3 krajcár. Barna pékkenyér 1 font ára 2—3 kr. Fehér zsömlye 3 lat 1/2 kr. Finom kifli 6 latos 1 kr.

Junius havában, a *Medárd-napi* vásáron 32 forint volt a szalonna mázsája, 240 forint a selyemjuhgyapju mázsája és 75 forint a közönségesé. 25 forintba került egy pár nagy ökörbőr, a tehénbőr meg 16-ba. A debrői dohányt 19-ért adták, a szegedit 21-ért mázsánként.

A legjobb régi asztali bor akója 10 pengőért kelt el, míg a régi vörös szekszárdi 16-on.

A konfidens elárulja, hogy a hivatalos *Ofner Zeitung*-ban közölt árak nem jók, csak az eladók számára valók. Sőt igen sokat még az általa jelzett árakon alul adtak el. Így van a dinnyepiacon is, amelyet a sok gyümölcs és más eféle élelmiszer szinte eláraszt.

Vádak a diáknép ellen.

P. J. rendőr-kém a 223. sz. jelentésben, 1823 október 23-án nagyon szidja a jurátusokat, mint ahogy általában a német városatyák és az egész sváb polgárság haragudott rájuk. Annak jellemzésére, hogy a vadmagyarság mennyire növekszik („wie der wilde Hungarismus bei uns Tag zu Tag zunimt...”) szóváteszi, hogy elhatározták a régi nemzeti viselet, illetve szokások újjáélesztését. Erről külön mellékletben E. E. chiffre-jeles konfidens (Borsitzky ur) ad fölvilágosítást, a jogászokról pedig a főkonfidens így számol be:

— Nálunk Pesten azonkívül néhány, — egyelőre körülbelül tíz — jurátus és fiatal ügyvéd állt össze, akik végig kóborolják valamennyi utcát és házat s az embereket bántalmazzák az utcán, sőt a békés otthonukban is fölkeresik őket és nemcsak inzultálják, hanem mindenféle tilos csinyeket hajtanak végre. Ezeket a visszaéléseket a mi jó *perszónálisunk* nem akarja a nyilvánosság elé engedni és bizottságot létesített azzal a jó szándékkal, hogy a kalandokat vizsgálják meg és vessenek azoknak véget.

A jelentés aztán kifejti, hogy az udvar pesti főexponense értesítettni akarja a jurátusok szüleit